

**מדינת ישראל**  
**משרד החינוך**

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים  
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים  
מועד הבחינה: קיץ תש"ע, 2010  
מספר השאלון: 140,900161

**ת נ " ד**  
**לעולים חדשים**

2 יחידות לימוד

**על פי מתווה של תכנית הלימודים בתנ"ך לעולים**

**הוראות לנבחן**

א. משך הבחינה: שתיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

|           |   |        |   |     |        |
|-----------|---|--------|---|-----|--------|
| פרק ראשון | — | (25×1) | — | 25  | נקודות |
| פרק שני   | — | (15×5) | — | 75  | נקודות |
| סה"כ      | — |        |   | 100 | נקודות |

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).  
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

**ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.**

**ב ה צ ל ח ה !**

/המשך מעבר לדף/

## ה ש א ל ו ת

### פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על שאלה 1 — שאלת חובה.

שים לב: בשאלה זו עליך לענות על שני סעיפים: על אחד מהסעיפים א-ב, ועל סעיף ג.

#### אבות האומה

1. קרא בראשית, י"ז, 1-20.

א  
וַיְהִי  
אֲבֹרִם בְּתִשְׁעִים שָׁנָה וַתֵּשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא ה' אֶל־אֲבֹרִם  
ב וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שְׂדֵי הַתְּהֵלֶךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים: וְאַתָּה  
ג בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאֵד מְאֹד: וַיִּפֹּל אֲבֹרִם  
ד עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר: אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ  
ה וְהָיִיתָ לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם: וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אֲבֹרִם  
ו וְהָיָה שִׁמְךָ אֲבֹרִהֶם כִּי אֲב־הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ: וְהִפְרַתִּי אִתְּךָ  
ז בְּמֵאֵד מְאֹד וְנִתְּתִיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ: וְהִקְמֹתִי אֶת־  
בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לְבְרִית עוֹלָם  
ח לַהֲיוֹת לְךָ לְאֱלֹהִים וּלְזֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ: וְנִתְּתִי לְךָ וּלְזֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ  
אֶת אֶרֶץ מִגְדִּיךָ אֶת כָּל־אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזָת עוֹלָם וְהָיִיתִי  
ט לָהֶם לְאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֲבֹרִהֶם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי  
י תִּשְׁמֹר אֶתָּה וּזְרַעְךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם: זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ  
יא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זֶרַעְךָ אַחֲרֶיךָ הַמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר: וְנִמְלֹתֶם  
יב אֶת בֶּשֶׂר עֶרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם: וּבֶן־  
שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בֵּית וּמִקְנֶת־  
יג כֶּסֶף מִכָּל בֶּן־נֶכֶד אֲשֶׁר לֹא מְזֻדָּע הוּא: הַמּוֹל וְיִמּוֹל יְלִיד  
יד בֵּיתְךָ וּמִקְנֶת כֶּסֶף וְהָיְתָה בְּרִיתִי בֵּשְׁרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם:  
וְעָרְלוּ זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בֶּשֶׂר עֶרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הִנֶּפֶשׁ  
הָהוּא מֵעַמִּיהָ אֶת־בְּרִיתִי הִפָּר:

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

טו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים  
טז אֶל־אַבְרָהָם שְׂרִי אִשְׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שְׂרִי כִּי שָׂרָה  
יז שְׁמָהּ: וּבִרְכֹתֶי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֶּן וּבִרְכֹתֶיהָ וְהִי תִהְיֶה  
יח לְגוֹיִם מְלֹכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ: וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחַק  
יט וַיֹּאמֶר בָּלְבוּ הַלְבֵן מֵאֵה־שָׁנָה יוֹלֵד וְאִם־שָׂרָה הִבְת־תְּשָׁעִים  
כ שָׁנָה תֵּלֵד: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים לוֹ יִשְׁמַעְאֵל יִחִיה  
כא לִפְנֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת לְךָ בֶּן וְקִרְאתָ  
כב אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזֶרְעוֹ  
וְהִשְׁמַעְאֵל שְׁמִעְתִּיךָ הִנֵּה וּבִרְכֹתִי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ  
לְגוֹי גָּדוֹל:

ענה על אחד מהסעיפים א-ב.

א. (1) קרא פסוקים 14-1.

ציין שתי הבטחות אשר ה' מבטיח לאברהם על פי פסוקים אלה, והסבר כל  
הבטחה. בסס את תשובתך על הכתוב. (8 נקודות)

(2) על פי פסוקים 1-2, 9-10, הסבר שתי דרישות שה' דורש מאברהם הקשורות  
להבטחות אלה. בסס את תשובתך על הכתוב. (7 נקודות)

ב. קרא פסוקים 17-20.

(1) על פי פסוקים 17-18, ציין מה חשב אברהם בלבו על הבטחת ה', ומה הוא  
ביקש ממנו. (7 נקודות)

(2) על פי פסוקים 19-20, מהי תגובתו של ה' על מחשבתו של אברהם, ומהי תגובתו  
על בקשתו של אברהם? (8 נקודות)

ענה על סעיף ג.

ג. הסבר את המשמעות של שינוי השמות של אברם ושרי. (10 נקודות)

### פרק שני (75 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים, ובכל נושא שתי שאלות (שאלות 2-11).

**בחר בשאלה אחת מכל נושא, וענה עליה לפי ההוראות.**

סך הכול עליך לענות בפרק זה על חמש שאלות (לכל שאלה – 15 נקודות).

### בריאת העולם

ענה על אחת מהשאלות 2-3.

2. קרא בראשית, ג', 17-19.

וְלָאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ י  
וְתָאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה  
הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרְךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְקוֹץ י  
וְדִרְדָּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּיָזַעַת אֲפִילָּךְ י  
תֹאכַל לֶחֶם עֵד שׁוֹבֶכְךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי־  
עָפַר אֶתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב:

א. בפסוקים 17-19 חוזר השורש א-כ-ל. הסבר איך בעזרת השורש הזה מודגש העיקרון

של "מידה כנגד מידה" בעונש. (9 נקודות)

ב. מקטע זה עולה כי בגלל חטאו של אדם נענשה כל האנושות.

ציין שני דברים היכולים להיחשב כעונשים לכל האנושות, והסבר כל אחד מהם.

בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

3. קרא בראשית, ט', 8-17.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-נֹחַ וְאֶל-בָּנָיו אֹתוֹ  
 ח לֵאמֹר: וְאֲנִי הִנְנִי מְקִים אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת-זֶרְעְכֶם  
 י אַחֲרֵיכֶם: וְאֵת כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בְּעוֹף בְּהֵמָה  
 וּבְכָל-חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יֹצֵא הַתְּבֹה לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ:  
 יא וְהִקְמַתִי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא-יִכָּרֵת כָּל-בָּשָׂר עוֹד מִמִּי  
 יב הַמַּבּוּל וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחַת הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים  
 זֹאת אוֹת-הַבְּרִית אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל-נֶפֶשׁ  
 יג חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹדֹת עוֹלָם: אֶת-קִשְׁתִּי נֹתַתִּי בִּעָנָן וְהִיְתָה  
 יד לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: וְהָיָה בִּעָנְנִי עָנָן עַל-הָאָרֶץ  
 טו וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת בִּעָנָן: וְזָכַרְתִּי אֶת-בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם  
 וּבֵין כָּל-נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל-בָּשָׂר וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם לַמַּבּוּל  
 טז לְשַׁחַת כָּל-בָּשָׂר: וְהִיְתָה הַקֶּשֶׁת בִּעָנָן וְרָאִיתִיהָ לְזִכָּר בְּרִית  
 עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל-נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל-בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל-  
 יז הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-נֹחַ זֹאת אוֹת-הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִי  
 בֵּינִי וּבֵין כָּל-בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ:

א. (1) בפסוקים אלה מתוארת ברית. כתוב עם מי ה' מקים את הברית. (3 נקודות)

(2) בבריתות רבות בתנ"ך שני הצדדים מתחייבים זה לזה, אולם בברית זו רק צד

אחד מתחייב.

מי מתחייב בברית זו, ומהי ההתחייבות? בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 12-17 בקטע שלפניך.

מהו אות הברית, ומהו תפקידו? מדוע נבחר דווקא אות זה? (8 נקודות)

המסגרת החוקית של העם

ענה על אחת מהשאלות 4-5.

4. קרא שמות, כ', 12. (במהדורות תנ"ך שונות ייתכנו שינויים במספר הפסוק.)

יב  
כִּפֹּד אֶת־אֲבִיךָ  
וְאֶת־אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּ יָמֶיךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הָיָה אֱלֹהֶיךָ  
נֹתֵן לָךְ:

א. יש הטוענים שדיבר זה שייך לקבוצת הדיברות שבין אדם לאלוהים, ויש הטוענים שהוא שייך לקבוצת הדיברות שבין אדם לחברו.

הסבר מדוע אפשר לשייך את הדיבר הזה לכל אחת משתי קבוצות הדיברות.  
(10 נקודות)

ב. בגמול שה' מבטיח למי שמקיים את הדיבר הזה יש גם גמול אישי וגם גמול לאומי.  
הסבר אחד מהם. (5 נקודות)

5. קרא דברים, י"ז 14-20.

יז  
כִּי־תָבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הָיָה אֱלֹהֶיךָ יֹדֵעַ  
נֹתֵן לָךְ וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבָּתָהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כָּכָל־  
טו  
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי: שׁוֹם תִּשָּׂם עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקִּרְבִּי אֶחָיֶךָ תִּשָּׂם עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לִתֵּת  
טז  
עָלֶיךָ אִישׁ נֹכְדִי אֲשֶׁר לֹא־אֶחָיֶךָ הוּא: רַק לֹא־יִרְבֶּה־לוֹ סוּסִים  
וְלֹא־יָשִׁיב אֶת־הָעַם מִצְרִימָה לְמַעַן הִרְבּוֹת סוּס וְהָיָה אָמַר  
לָכֵן לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עוֹד: וְלֹא יִרְבֶּה־לוֹ נָשִׁים  
יז  
וְלֹא יִסּוֹר לִבּוֹ וְכִסֹּף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה־לוֹ מְאֹד: וְהָיָה כְּשִׁבְתּוֹ  
יח  
עַל כִּסֵּא מַמְלָכָתוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת־מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל־  
סֵפֶר מַלְפָּנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם: וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל־יְמֵי  
יט  
חַיָּיו לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת־ה' אֱלֹהָיו לְשִׁמּוֹר אֶת־כָּל־דִּבְרֵי  
הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹת: לְבִלְתִּי רוּם לִבִּי  
כ  
מֵאֲחִיו וּלְבִלְתִּי סוֹר מִן־הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן יֵאָרְיךָ  
יָמֶיךָ עַל־מַמְלָכָתוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקִרְבִּי יִשְׂרָאֵל:

א. על פי הקטע שלפניך, כתוב שלושה איסורים ושתי חובות החלים על המלך.  
(9 נקודות)

ב. בפסוק 20 נזכרות המטרות של האיסורים והחובות החלים על המלך. הסבר שתי מטרות.  
(6 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

## משופטים למלוכה

ענה על אחת מהשאלות 6-7.

6. קרא שמואל א, כ"ח, 3-11.

וַשְׁמוּאֵל מָת וַיִּסְפְּדוּלוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבְּרוּהוּ בְרִמָּה וּבְעִירוֹ ג  
וַשְּׂאוּל הֵסִיר הָאֲבֹת וְאֶת־הַיִּדְעָנִים מֵהָאָרֶץ: וַיִּקְבְּצוּ ד  
פְּלִשְׁתִּים וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְּשׁוֹנָם וַיִּקְבֹּץ שְׂאוּל אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל  
וַיַּחֲנוּ בְּגִלְבָּעַ: וַיֵּרָא שְׂאוּל אֶת־מַחֲנֵה פְּלִשְׁתִּים וַיֵּרָא וַיַּחֲדָד ה  
לְבוֹ מְאֹד: וַיִּשְׂאֵל שְׂאוּל בַּיהוָה: וְלֹא עָנָהוּ יְהוָה: גִּם בַּחֲלָמוֹת ו  
גִּם בְּאֹרִים גִּם בְּנִבְיָאִם: וַיֹּאמֶר שְׂאוּל לַעֲבָדָיו בְּקֹשׁוֹ לִי אִשָּׁה ז  
בְּעֵלְת־אֹב וְאִלְכָה אֵלֶיהָ וְאִדְרָשָׁהּ־בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו  
הִנֵּה אִשָּׁה בְּעֵלְת־אֹב בַּעֲיֵן דָּוָר: וַיִּתְחַפֵּשׂ שְׂאוּל וּלְבָשׁ ח  
בָּגְדִים אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאִשָּׁה  
לֵילָה וַיֹּאמֶר קְסוּמִי־נָא לִי בְּאֹב וְהָעֲלִי לִי אֶת אֲשֶׁר־אָמַר קסמי  
אֵלַיִךְ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אֵתָה יָדַעַת אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה ט  
שְׂאוּל אֲשֶׁר הִכְרִית אֶת־הָאֲבֹת וְאֶת־הַיִּדְעָנִים מִן־הָאָרֶץ  
וְלָמָּה אֵתָה מִתְנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי לְהַמִּיתֵנִי: וַיִּשְׁבַּע לָהּ שְׂאוּל י  
בַּיהוָה לֵאמֹר חַי־יְהוָה אֲסִיקְךָ עוֹן בְּדָבָר הַזֶּה: וַתֹּאמֶר יא  
הָאִשָּׁה אֶת־מִי אֶעֱלֶה־לְךָ וַיֹּאמֶר אֶת־שְׁמוּאֵל הָעֲלִי־לִי:

בפסוקים 3-4 נזכרים פרטים התורמים להבנת המשך הסיפור.

הסבר מה חשיבותם של הפרטים האלה:

- "ושמואל מת" (פסוק 3).
- "ושאוּל הֵסִיר הָאֲבֹת ואת הידענים מהארץ" (פסוק 3).
- "ויקבצו פלשתים" (פסוק 4).

7. קרא שמואל ב, ז', 2-13.

ב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן הִנֵּבִיא דָּאָה נָא  
אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲדֹנָיִם וְאֶרְוֶן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הִירֵיעָה:  
ג וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר פִּלְכָבְךָ לָךְ עָשָׂה כִּי ה'־  
ד עִמָּךְ: וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי  
ה דִּבְרֵ־ה' אֶל־נָתָן לֵאמֹר: לָךְ וְאִמְרָת אֶל־עַבְדִּי אֶל־דָּוִד  
ו' כֹּה אָמַר ה' הֲאִתָּה תִּבְנֶה־לִּי בַּיִת לְשִׁבְתִּי: כִּי לֹא יִשְׁבְּתִי  
בְּבֵית לָמֹוס הָעֹלָתִי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה  
ז וְאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן: בְּכֹל אֲשֶׁר־הִתְהַלַּכְתִּי בְּכָל־  
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִדְבַּר דְּבָרָתִי אֶת־אֶחָד שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר  
ח צִוִּיתִי לַרְעוֹת אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְמָה לֹא־בִנִיתֶם  
לִּי בַּיִת אֲדֹנָיִם: וְעַתָּה כֹּה־תֹאמַר לְעַבְדִּי דָּוִד כֹּה אָמַר ה'־  
ט עֲבָאוֹת אֲנִי לִקְחָתִיךָ מִן־הַנּוֹה מֵאַחֵר הַצֹּאֵן לְהִיּוֹת נָגִיד עַל־  
י עַמִּי עַל־יִשְׂרָאֵל: וְאֶהְיֶה עִמָּךְ כְּכֹל אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ וְאִכְרַתָּה  
יֵ אֶת־כָּל־אֵיבֶיךָ מִפְּנֶיךָ וְעָשִׂיתִי לָךְ שֵׁם גָּדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים  
יֵ אֲשֶׁר בָּאָרֶץ: וְשִׁמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן  
יֵ תַחְתּוֹ וְלֹא יִדְגּוּ עוֹד וְלֹא־יִסִּיפוּ בְנֵי־עוֹלָה לְעֹנֹתוֹ כֹּאֲשֶׁר  
יֵ בְּרִאשׁוֹנָה: וּלְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתִי שְׂפָטִים עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל  
יֵ וְהִנִּיחֹתִי לָךְ מִכָּל־אֵיבֶיךָ וְהָגִיד לָךְ ה' כִּי־בֵית יַעֲשֶׂה־לָּךְ  
יֵ ה': כִּי יִמְלֹאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת־אֲבֹתֶיךָ וְהִקִּימֹתִי אֶת־  
יֵ זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ וְהִכִּינֹתִי אֶת־מַמְלַכְתּוֹ: הוּא  
יֵ יִבְנֶה־בַּיִת לְשִׁמִּי וְכִנֵּנֹתִי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ עַד־עוֹלָם:

א. (1) הסבר על פי פסוקים 6-7, מדוע ה' דוחה את ההצעה של דוד לבנות לו בית.

(4 נקודות)

(2) הסבר את משמעות המילים "בית לשמי" שבפסוק 13. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים 11-13.

הסבר שתתאים מהבטחות ה' לדוד בפסוקים אלה.

הסבר כיצד הבטחות אלה משיבות על הבקשה של דוד לבנות בית לה'. (8 נקודות)



אמה של מלכות והיחס לזר

ענה על אחת מהשאלות 8-9.

8. קרא רות, א', 7-18.

וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־  
שָׁמָּה וְשָׁתִי כְּלָתֶיהָ עִמָּה וַתֵּלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ  
יְהוּדָה: וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְשָׁתִי כְּלָתֶיהָ לִכְנֹה שְׁכֵנָה אִשָּׁה לְבֵית  
אִמָּה יַעֲשֶׂה ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים  
וְעִמָּדִי: יִתֵּן ה' לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁה וְתִשָּׁק  
לָהֶן וְתִשָּׂאנָה קוֹלָן וְתִבְכֶּינָה: וַתֹּאמְרָנָה לָהּ כִּי־אַתְּ נָשׁוּב  
לְעַמֶּךָ: וַתֹּאמֶר נַעֲמִי שְׁכֵנָה בָנְתִי לָמָּה תֵּלַכְנָה עִמִּי הָעוֹד־  
לִי בָנִים בְּמַעֲוֵי וְהִיוּ לָכֶם לְאִנְשִׁים: שְׁכֵנָה בָנְתִי לָכֵן כִּי זָקַנְתִּי  
מִהַיּוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה גַם הָיִיתִי הַלֵּילָה  
לְאִישׁ וְגַם יִלְדֹתִי בָנִים: הִלָּהֵן וְתִשְׁפְּרֶנָּה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ  
הִלָּהֵן תַּעֲגֹנָה לְבִלְתִּי הָיוֹת לְאִישׁ אֶל בָּנְתִי כִי־מֵרֶלֶי מְאֹד  
מִפֶּס כִּי־יֵצֵאָה בִּי יָד־ה': וַתִּשְׁנֶנָּה קוֹלָן וְתִבְכֶּינָה עוֹד  
וַתִּשָּׁק עֲרֶפֶה לַחֲמוֹתֶיהָ וְרוֹת דְּבָקָה בָּהּ: וַתֹּאמֶר הִנֵּה שְׁבָה  
יְבִמְתְּךָ אֶל־עַמָּה וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יְבִמְתְּךָ: וַתֹּאמֶר  
רוֹת אֶל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעִזְבֶּךָ לָשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר  
תֵּלְכִי אֵלַי וּבְאֲשֶׁר תֵּלִינִי אֵלָיו עִמָּךְ עִמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי:  
כִּי בְּאֲשֶׁר תִּמְוֹתִי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר בָּהּ יַעֲשֶׂה ה' לִי וְכֵה  
יִחַסֵּף כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ: וַתֵּרָא כִּי־מִתְאַמְּצֶת הִיא  
לָלֶכֶת אֵתָּה וַתַּחֲדֹל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ:

א. קרא פסוקים 8-13.

נעמי מנסה לשכנע את כלותיה לחזור למשפחותיהן ולארצן.

הסבר שניים מדברי השכנוע שלה. בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

ב. יש האומרים שערפה היא דמות משנית, שתפקידה להדגיש את תכונותיה

יוצאות הדופן של רות, גיבורת הסיפור.

בסס טענה זו על המסופר בפסוקים 14-18 בקטע שלפניך. (9 נקודות)

9. קרא רות, ב', 11-12.

וַיַּעַן בְּעֹז וַיֹּאמֶר לָהּ הָגֵד הָגֵד לִי כָּל אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ אֶת-חַמּוּתְךָ אַחֲרֵי מוֹת אִישִׁי וְתַעֲזָבִי אֲבִיךָ וְאִמְךָ וְאֶרֶץ מוֹלֶדְתְּךָ וְתֵלְכִי אֶל-עַם אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ תְּמוּל שְׁלֹשׁ: יִשְׁלַם יְיָ פְּעֻלָּתְךָ וְתִהְיֶה מְשֻׁכָּרְתְּךָ שְׂלֵמָה מֵעַם יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בָּאת לְחַסּוֹת תַּחַת-כְּנָפָיו:

קרא גם בראשית, י"ב, 4-1.

א. ציין שתי נקודות דמיון בין המסופר על רות בקטע שלפניך ובין המסופר על אברם

בבראשית, י"ב, 4-1.

בסס את תשובתך על הכתוב. (9 נקודות)

ב. מה אפשר ללמוד מן הדמיון בין רות לאברם על המעמד של רות בעיני המספר? נמק.

(6 נקודות)

**עם אחד שתי ממלכות**

ענה על אחת מהשאלות 10-11.

10. קרא **מלכים א'**, ג', 16-28.

אז תבאנה  
שתיים נשים זנות אל-המלך ותעמדנה לפניו: ותאמר האשה  
האחת בי אדני אני והאשה הזאת ישבת בבית אחד ואלד  
עמה בבית: ויהי ביום השלישי ללדתי ותלד גם-האשה  
הזאת ואנחנו יחדיו איך-זר אתנו בבית זולתי שתיים-אנחנו  
בבית: וימת בן-האשה הזאת לילה אשר שכבה עליו: ותקם  
בתוך הלילה ותקח את-בני מאצלי ואמתך ישנה ותשכיבהו  
בחיקה ואת-בנה המת השכיבה בחיקי: ואקם בבקר  
להניק את-בני והנה-מת ואתבונן אליו בבקר והנה לא-  
היה בני אשר ילדתי: ותאמר האשה האחרת לא כי בני החי  
ובנך המת וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי ותדברנה  
לפני המלך: ויאמר המלך זאת אמרת זה-בני החי ובנך המת  
וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי: ויאמר  
המלך קחו לי-חרב ויבאו החרב לפני המלך: ויאמר המלך  
גזרו את-הילד החי לשנים ותנו את-החצי לאחת ואת-  
החצי לאחת: ותאמר האשה אשר-בנה החי אל-המלך כי-  
נכמרו רחמי על-בנה ותאמר: ובי אדני תנו-לה את-הילד  
החיי והמת אל-תמיתהו וזאת אמרת גם-לי גם-לך לא יהיה  
גזרו: ויען המלך ויאמר תנו-לה את-הילד החי והמת לא  
תמיתהו היא אמו: וישמעו כל-ישראל את-המשפט אשר  
שפט המלך ויראו מפני המלך כי ראו כי-חכמת אלהים  
בקרב לעשות משפט:

א. כתוב שני עניינים שהקשו על שלמה לפסוק דין במקרה זה שהובא לפניו, והסבר

כל עניין. (6 נקודות)

ב. (1) במה הדרך של שלמה לברר מי האם האמתית מבטאת את חכמתו? (5 נקודות)

(2) מה היה המעמד של שלמה בעיני העם בעקבות פסק הדין? בסס את דבריך על

פסוק 28 בקטע שלפניך. (4 נקודות)

/המשך בעמוד 12/

11. קרא מלכים ב, כ"ה, 22-26.

כב והעם הנשאר בארץ יהודה אשר  
השאיר נבוכדנאצר מלך בבל ויפקד עליהם את גדליהו  
בן אחיקם בן-שפן: וישמעו כל-שרי החילים המה והאנשים  
בן-הפקיד מלך-בבל את-גדליהו ויבאו אל-גדליהו המצפה  
וישמעאל בן-נתניה ויוחנן בן-קרח ושריה בן-תנחמת  
הנטפתי ויאזניהו בן-המעבתי המה ואנשיהם: וישבע להם  
גדליהו ולאנשיהם ויאמר להם אל-תיראו מעבדי הפשדים  
כד שבו בארץ ועבדו את-מלך בבל ויטב לכם: ויהיו  
בחדש השביעי בא ושמעאל בן-נתניה בן-אלישמע מזרע  
המלוכה ועשרה אנשים אתו ויכו את-גדליהו וימת ואת-  
כו היהודים ואת-הפשדים אשר-היו אתו במצפה: ויקמו כל-  
העם מקטן ועד-גדול ושרי החילים ויבאו מצרים כי יראו  
מפני כשדים:

א. מי היה גדליהו בן אחיקם, ומה היו המניעים לרציחתו? בתשובתך התייחס למניע

אישי ולמניע מדיני. (9 נקודות)

ב. במסורת ישראל נקבע צום לזכר גדליהו בן אחיקם ("צום גדליה").

מבחינה היסטורית, מדוע רצח גדליהו, שבעקבותיו נקבע הצום, הוא משמעותי

כל כך? (6 נקודות)

## בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל  
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך